

TRONDHEIM KOMMUNE

Kommunaldirektør kultur og næring

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

N-0032 OSLO

Vår saksbehandler
Rune Kjenstad

Vår ref.
15 /59890//X09/&13/
oppgis ved alle henv.

Deres ref.
15/3932-1

Dato
08.06.2016

Svar - Høring - NOU 2015: 7 Assimilering og motstand - Norsk politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 til i dag

Det vises til brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet om en høring vedrørende NOU 2015: "Assimilering og motstand - Norsk politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 til i dag"

Her følger saksbehandlingen i Trondheim kommune:

NOU 2015: 7 Assimilering og motstand - Norsk politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 til i dag

Arkivsak.: 15/59890

Forslag til vedtak:

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringssvar til NOU 2015:7: "Assimilering og motstand - Norsk politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 til i dag":

Trondheim kommune stiller seg bak anbefalingene til utvalget, og presiserer at det her påligger et særlig ansvar fra statlige myndigheters side, og at det er viktig at anbefalingene følges opp med konkrete tiltak. Trondheim kommune vil anbefale at følgende tiltak gjennomføres:

- 1) Ta et tydelig oppgjør med fortiden, og offentlig bekrefte at staten tar ansvar for tidligere tiders overgrep og forsømmelser.
- 2) Bygge opp tilliten mellom romanifolket/taterne og myndighetene. Sikre romanifolket/taterne reell deltakelse i prosesser som angår dem.
- 3) Øke kunnskapen om romanifolket/taterne i statlige og kommunale etater og i skolen.
- 4) Sikre at barn og unge med romani-/taterbakgrunn har likeverdig og reell tilgang til skole og utdanning.
- 5) Forebygge diskriminering og gi gruppen en reell mulighet til å kunne rapportere om diskriminering, og få veiledning når de opplever diskriminering.
- 6) Legge til rette for at det kan avklares om det har funnet og fremdeles finner sted rettstridige forhold, herunder menneskerettighetskrenkelser. Vurdere om Den nasjonale institusjonen for menneskerettigheter eller andre instanser kan få en rolle som supplement til eksisterende klagemuligheter.
- 7) Sørge for at romanifolk/tatere får samme tilgang til rettigheter og muligheter i samfunnet som majoritetsbefolkningen.

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Kommunaldirektør kultur og næring

Besøksadresse:

Telefon:
+47

Telefaks:
+47

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse:

Internettadresse:

8) Revurdere sider ved erstatnings- og oppreisningsordningene som finnes i dag, for å sikre samordning og likebehandling.

Saksutredning:**Saken gjelder.**

Tater-/romaniutvalget leverte i juni 2015 NOU 2015:7 Assimilering og motstand, til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Utvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 3. januar 2011. KMD sendte i november 2015 utredningen ut på høring. KMD ønsker særlig synspunkter på utvalgets anbefalinger og hvordan de bør følges opp. Alle kan avgi høringsuttalelse, både organisasjoner, offentlige etater, institusjoner og enkeltpersoner. Høringsfrist er satt til 30.5.2016.

Taterne/romanifolket fikk i 1999 status som nasjonal minoritet sammen med jøder, kvener, rom (sigøynere) og skogfinner gjennom Norges tilslutning til Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter. Norske myndigheter viste da til at gruppen hadde «en særskilt historisk bakgrunn, egne tradisjonelle ervervsmåter og et eget språk: romani», og med «en levemåte der reising, samhold og slektsfølelse er sentrale trekk».

Gjennom sitt arbeid har utvalget kunnet slå fast at dette også i dag er en mangfoldig folkegruppe med levende kultur og språk. Utvalgets mandat har vært å undersøke myndighetenes politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 og frem til i dag, med særlig vekt på det siste hundreåret og henblikk på deres levesett, kultur og språk.

Bakgrunn.

Tatere/romanifolk har en 500 år lang historie i Norge med et eget språk og særpreget kultur. Det finnes ingen oversikt over hvor mange tatere/romanifolk det er i Norge i dag. Dette henger sammen med at med unntak for Sametingets valgmanntall føres det i Norge ikke registre basert på etnisk tilhørighet. I Stortingsmelding nr. 15 (2000–2001) anslås folketallet til noen tusen. Det nyeste anslaget, gjort av Europarådets kommissær for menneskerettigheter, Nils Muižnieks, plasserer antallet et sted mellom 4000 og 10 000.

Utvalgets funn og konklusjoner

Utvalgets konklusjon er at politikken som ble ført mot romanifolket/taterne mellom 1850-1986, var feilslått og nedbrytende. Målet for datidens politikk var å gjøre romanifolket/ taterne sosialt og kulturelt lik den norske befolkningen. Norsk misjon blant hjemløse (*Misjonen*) gjennomførte den offentlige politikken mellom 1907-1986 med mandat, lov hjemmel og finansiering fra staten. Utvalget mener at staten bærer hovedansvaret for politikken som ble ført.

Folkegruppen ble fra slutten av 1800-tallet og fram til 1980-tallet utsatt for en hardhendt assimileringsspolitikk fra norske myndigheter. Politikken kom til uttrykk gjennom lover og forordninger som til dels hadde et diskriminerende formål, og en klart diskriminerende virkning. Dette skapte negative fordommer om folkegruppen som har ført til frykt og mistillit mellom den og storsamfunnet. Politikken rettet seg særlig mot to områder: omsorgsovertagelse av barn og tvungen bosetting. (Vergelovsloven av 1900). Men også andre lover kan nevnes; Løsgjengerloven av 1900, dyrevernloven av 1951 som forbød taterne å holde hest for å ta noen eksempler.

Assimileringsspolitikken ble formelt avviklet i 1980-årene, og romanifolket/taterne ble anerkjent som en nasjonal minoritet fra 1999. Likevel konkluderer utvalget med at det gjenstår mye før folkegruppen i praksis har oppnådd full anerkjennelse og likeverd i det norske samfunnet.

Utvalget kommer med en rekke anbefalinger til myndighetene. De anbefaler at staten blant annet vurderer følgende tiltak:

- 1) Ta et tydelig oppgjør med fortiden, og offentlig bekrefte at staten tar ansvar for tidligere tiders overgrep og forsømmelser.
- 2) Bygge opp tilliten mellom romanifolket/taterne og myndighetene. Sikre romanifolket/taterne reell deltakelse i prosesser som angår dem.
- 3) Øke kunnskapen om romanifolket/taterne i statlige og kommunale etater og i skolen.
- 4) Sikre at barn og unge med romani-/taterbakgrunn har likeverdig og reell tilgang til skole og utdanning.
- 5) Forebygge diskriminering og gi gruppen en reell mulighet til å kunne rapportere om diskriminering, og få veiledning når de opplever diskriminering.
- 6) Legge til rette for at det kan avklares om det har funnet og fremdeles finner sted rettstridige forhold, herunder menneskerettighetskrenkelser. Vurdere om Den nasjonale institusjonen (NI) for menneskerettigheter eller andre instanser kan få en rolle som supplement til eksisterende klagemuligheter.
- 7) Sørge for at romanifolk/tatere får samme tilgang til rettigheter og muligheter i samfunnet som majoritetsbefolkningen.
- 8) Revurdere sider ved erstatnings- og oppreisningsordningene som finnes i dag, for å sikre samordning og likebehandling.

Økonomiske konsekvenser for kommunen.

I utgangspunktet får denne høringsuttalelse ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Konsekvenser for klima og det ytre miljø.

Høringsuttalelse for ingen konsekvenser for klima og det ytre miljø.

Rådmannens vurdering og konklusjon.

Assimileringspolitikken må ses i relasjon til den tids tenkning, holdninger og ideer. Myndighetene så på omstreifervirksomhet som et onde man ville få bukt med. I stedet for å reise rundt land og strand skulle de få faste boliger og barn skulle få skolegang og utdanning. Imidlertid viser funn et oppsiktsvekkende høyt dødelighetsnivå blant de av romanifolket/taterne som er født mellom 1941 og 1955 og har hatt kontakt med Norsk misjon blant hjemløse. Flertallet av disse har et langt lavere utdanningsnivå enn resten av befolkningen.

Assimileringspolitikken må anses som forfeilet sett opp imot de verdier og lover som har preget samfunnet de siste 75 år, dertil oppnådde man heller ikke de resultater som var en del av intensjonen med denne politikken.

Konklusjon

Rådmannen anbefaler at Trondheim kommune i sin høringsuttalelse stiller seg bak disse anbefalingene. Imidlertid presiseres det at det i NOU'n påligger et særlig ansvar fra statlige myndigheters side og at det er viktig at anbefalingene følges opp med konkrete tiltak. Det er likevel viktig at Trondheim kommune, i den grad det er aktuelt, følger opp denne gruppen med informasjon om hvilke tilbud som finnes i kommunen, på linje med den oppfølging kommunen gir overfor andre nasjonale minoriteter.

Rådmannen i Trondheim,
25.4.2016 Ola By Rise
kommunaldirektør

Rune Kjenstad
rådgiver

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet

Møtedato: 03.05.2016

Sak: 99/16

Tittel: Saksprotokoll: Høring - NOU 2015: 7 Assimilering og motstand - Norsk politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 til i dag

Resultat: Behandlet

Arkivsak: 15/59890

Vedtak

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringssvar til NOU 2015:7:

"Assimilering og motstand - Norsk politikk overfor taterne/romanifolket fra 1850 til i dag":

Trondheim kommune stiller seg bak anbefalingene til utvalget, og presiserer at det her påligger et særlig ansvar fra statlige myndigheters side, og at det er viktig at anbefalingene følges opp med konkrete tiltak. Trondheim kommune vil anbefale at følgende tiltak gjennomføres:

- 1) Ta et tydelig oppgjør med fortiden, og offentlig bekrefte at staten tar ansvar for tidligere tiders overgrep og forsømmelser.
- 2) Bygge opp tilliten mellom romanifolket/taterne og myndighetene. Sikre romanifolket/taterne reell deltakelse i prosesser som angår dem.
- 3) Øke kunnskapen om romanifolket/taterne i statlige og kommunale etater og i skolen.
- 4) Sikre at barn og unge med romani-/taterbakgrunn har likeverdig og reell tilgang til skole og utdanning.
- 5) Forebygge diskriminering og gi gruppen en reell mulighet til å kunne rapportere om diskriminering, og få veiledning når de opplever diskriminering.
- 6) Legge til rette for at det kan avklares om det har funnet og fremdeles finner sted rettstridige forhold, herunder menneskerettighetskrenkelser. Vurdere om Den nasjonale institusjonen for menneskerettigheter eller andre instanser kan få en rolle som supplement til eksisterende klagemuligheter.
- 7) Sørge for at romanifolk/tatere får samme tilgang til rettigheter og muligheter i samfunnet som majoritetsbefolkningen.
- 8) Revurdere sider ved erstatnings- og oppreisningsordningene som finnes i dag, for å sikre samordning og likebehandling.

Behandling:

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt. Saksprotokoll for Formannskapet 03.05.2016

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Ola By Rise
kommunaldirektør

Rune Kjenstad
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

